

Saúde laboral

Boletín nº 62

Nº 62 SETEMBRO 2025 CIG - GABINETE TÉCNICO CONFEDERAL DE SAÚDE LABORAL www.cigsaudelaboral.org

MONOGRÁFICO SECTOR CONSTRUCCIÓN

SUMARIO

INFORMACIÓN

PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS DAS PERSOAS TRABALLADORAS EXPOSTAS AO AMIANTO. Disposicións mínimas de seguridade e saúde aplicables aos traballos con risco de exposición ao amianto.

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

A FONDO

PROPOSTA DE MODIFICACIÓN DOS CONTIDOS DO RD 396/2006, DE 31 DE MARZO, PARA A SÚA OBRIGATORIA CONCORDANCIA COA DIRECTIVA EUROPEA 2023/2668. GRUPO DE TRABALLO AMIANTO da CNSST

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

INFORMACIÓN

REAL DECRETO 483/2025 DE 17 DE XUÑO POLO QUE SE ESTABECECEN OS REQUISITOS E SE REGULA O PROCEDEMENTO PARA RECOÑECER O DEREITO Á COMPENSACIÓN ECONÓMICA ÁS ÍTIMAS DO AMIANTO.

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

EDITA: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

FINANCIADO POR:

**XUNTA
DE GALICIA**

Confederación Intersindical Galega

REAL DECRETO 396/2006

PROPOSTA DE MODIFICACIÓN DOS CONTIDOS DO RD 396/2006, DE 31 DE MARZO, PARA A SÚA OBRIGATORIA CONCORDANCIA COA DIRECTIVA EUROPEA 2023/2668.

GRUPO DE TRABAJO AMIANTO da CNSST

INTRODUCCIÓN/CONTEXTUALIZACIÓN

A publicación da [Directiva \(UE\) 2023/2668, do 22 de novembro](#), pola que se modifica [a Directiva 2009/148/CE](#) sobre a protección das persoas traballadoras contra os riscos relacionados coa exposición ao amianto durante o traballo, e a súa preceptiva transposición ao ordenamento Estatal, fai necesario unha detallada análise do seu contido para determinar as consecuentes modificacións que vai requirir o [RD 396/2006, do 31 de marzo](#), polo que se establecen as disposicións mínimas de seguridade e saúde aplicables aos traballos con risco de exposición ao amianto.

Diante de tal necesidade, o Grupo de Traballo Amianto da Comisión Nacional de Seguridade e Saúde no Traballo (CNSST) acordou, na súa reunión do 24 de xaneiro de 2024, crear un subgrupo de traballo que estudase tanto a afectación da nova Directiva á normativa nacional sobre traballos con amianto como posibles opcións para conseguir a adecuada aplicabilidade dos seus preceptos.

O obxectivo deste documento é, por tanto, ademais de identificar os aspectos e implicacións máis relevantes das modificacións da Directiva sobre a actual lexislación, propoñer distintas alternativas que permitan a súa transposición axustando ou adaptando determinadas obrigas do actual Real Decreto e mantendo ou mellorando outras que continúan sendo acordes coa filosofía da nova Directiva e coas directrices xa existentes no RD 396/2006.

Así mesmo, tendo en conta os considerandos de dita Directiva, é importante seguir incidindo en determinados tipos de exposición ao amianto que non se derivan da súa manipulación directa como é o caso de persoas que traballan na proximidade de outras que traballan con materiais con amianto ou en instalacións nas que se degradan materiais que conteñen amianto na estrutura de edificios, así como as persoas expostas a fibras de amianto levadas aos fogares de persoas expostas polo seu traballo. A novidade destacada

neste ámbito é a indicación para considerar “as diferenzas asociadas ao xénero en materia de exposición e as complicacións da saúde debidas a tal exposición co gallo de previr e detectar mellor as patoloxías causadas pola devandita exposición”.

Por outra banda, e aínda que non está afectada pola modificación da Directiva 2023/2668, a sentenza do Tribunal Supremo 899/2022 que interpreta e limita a aplicabilidade dos *Plans Únicos de Carácter Xeral* (PUCX) a operacións de menos de 24 horas, asociada á redacción actual do *artigo 11.4 do RD 396/2006*, require un exame da situación creada para que a interpretación de “curta duración” das actividades non programables con antelación se desligue de actuacións en situacións de emerxencia ou urxencia debidamente xustificada.

Finalmente, é necesario mencionar a lexislación medio ambiental que deberá terse en conta como pode ser a [Lei 7/2022, do 8 de abril, de residuos e chans contaminados para unha economía circular](#) e o [Real Decreto 105/2008, do 1 de febreiro](#), polo que se regula a produción e xestión dos residuos de construción e demolición, entre outros.

1.- O RERA e a súa necesaria reforma

O artigo 15 da Directiva 2023/2668 establece que as empresas que teñan intención de efectuar obras de demolición ou retirada de amianto facilitarán probas do cumprimento do establecido no seu artigo 6 (referente ás medidas que se deben adoptar para reducir a exposición das persoas traballadoras ao mínimo e, en calquera caso, ao nivel máis baixo que sexa tecnicamente posible por baixo do valor límite).

Proposta de modificación

O **Rexistro de Empresas con Risco por Amianto (RERA)** sería unha ferramenta de maior utilidade para o noso ordenamento se se reformula para adoptar as utilidades que o afortalaran de xeito que sirva para controlar determinadas obrigas das empresas e, simultaneamente, permitindo simplificar o plan de traballo. Se a través do RERA se controlan aspectos tales como os procesos e procedementos seguros de traballo das empresas e as súas obrigas en materia de formación e vixilancia da saúde das persoas traballadoras, o plan de traballo podería centrarse nos aspectos preventivos que afectan aos traballos concretos que se pretenden realizar, simplificando a información para presentar e parecéndose así á figura da notificación, podendo entón eximirse da súa presentación nas situacións previstas no artigo 3.2 do RD 396/2006 (como se verá máis adiante), e representando unha simplificación administrativa no resto.

Artigo 3. Ámbito de aplicación (RD 396/2006)

2. Non obstante o anterior, sempre que se trate de exposicións esporádicas dos traballadores/as, que a intensidade das devanditas exposicións sexa baixa e que os resultados da avaliación prevista no artigo 5 indiquen claramente que non se excederá o valor límite de exposición

ao amianto na área da zona de traballo, os artigos 11, 16, 17 e 18 non serán de aplicación cando se traballe:

a) En actividades curtas e discontinuas de mantemento durante as cales só se traballe con materiais non friables (que se esnaquicen con facilidade).

b) Na retirada sen deterioración de materiais non friables.

c) Na encapsulación e na selaxe de materiais en bo estado que conteñan amianto, sempre que estas operacións non impliquen risco de liberación de fibras, e

d) na vixilancia e control do ar e na toma de mostras para detectar a presenza de amianto nun material determinado.

Para a súa viabilidade, a inscrición dunha empresa no RERA debería implicar a verificación de evidencias que demostren o cumprimento das súas obrigacións, sendo necesaria a súa renovación periódica. Esta solución é moi semellante á adoptada por outros países da nosa contorna. (Esta opción adaptaría ademais o noso regulamento no que afecta ao *artigo 15 da Directiva 2023/2668*, cando require á empresa que facilite probas do seu cumprimento. Véxase máis adiante Medidas técnicas xerais de prevención (Xestión do risco)).

Estas reflexións foron recollidas nos puntos 6, 7, 14 e 15 do informe de Acordos do GT amianto:

- Non queda claro perante que Autoridade Laboral debe inscribirse unha empresa debido ás interpretacións que caben no termo “Instalacións principais”, polo que se propón incorporar a definición de "instalacións principais" da Guía técnica para a avaliación e prevención dos riscos relacionados coa exposición ao amianto (INSST) ao texto que modifique o Real Decreto 396/2006.
- A inclusión no RERA debe facerse tamén para as empresas estranxeiras, propoñéndose que a

inscrición se realice no territorio no que a empresa leve a cabo a súa primeira actuación.

- A posibilidade dunha inscrición en RERA por un período establecido, que requira da súa renovación, de tal forma que se produza unha depuración automática do rexistro coa baixa das empresas que non presenten a súa renovación. (Ademais, para o cumprimento das obrigacións de rexistro das persoas traballadoras ás que se fai referencia no artigo 19.2 da Directiva 2023/2668).
- O Grupo de Traballo Amianto acorda por unanimidade que as empresas deban demostrar unha certa cualificación para poder inscribirse no RERA. De tal forma que, mantendo o sistema actual de Plans de Traballo aprobado pola autoridade laboral, ademais se esixa una certa cualificación a estas empresas (procedementos e procesos de traballo, formación e vixilancia da saúde, fundamentalmente).

Como se indica, esta reformulación do RERA debería servir ademais para simplificar os Plans de Traballo (e a súa tramitación) e, por conseguinte, adecuar de forma sinxela o RD 396/2006 ao apartado 4.3 da Directiva 2023/2668, asemellando o plan de traballo á notificación, tal e como se pretende no bloque de Plans de Traballo e a súa Tramitación.

RESUMO DO ARTICULADO DO REAL DECRETO 396/2006 IMPLICADO NA REFORMA DO RERA	
MODIFICACIÓN ARTIGO 17	Incorporar a definición de "instalacións principais" da Guía de amianto ao texto do Real Decreto 396/2006 (punto 6 dos acordos do GT Amianto).
MODIFICACIÓN ARTIGO 17	Incluír ás empresas estranxeiras no RERA (punto 7 dos Acordos do GT Amianto).
MODIFICACIÓN ARTIGO 17	Incluír a renovación periódica da inscrición para a súa depuración (punto 14 dos Acordos do GT Amianto).
MODIFICACIÓN ARTIGO 17 E ANEXO III	A súa utilización para que as empresas demostren una certa cualificación, de conformidade co establecido no artigo 15 da Directiva 2023/2668 (punto 15 dos Acordos do GT Amianto), e desta forma fortalecer o RERA de maneira que sirva para controlar certas obrigacións das empresas e simultaneamente simplificar o plan de traballo. Desta forma poderíanse controlar aspectos tales como os procesos e procedementos seguros de traballo das empresas, as súas obrigas en materia de formación e Vixilancia da Saúde das persoas traballadoras.

2.- Notificación, Plans de Traballo e a súa Tramitación (Artigos 11 e 12 do RD 396/2006)

A Directiva 2023/2668, no seu artigo 3.3, para certos casos de exposición ao amianto dos traballadores/as, exige á empresa da notificación dos traballos, pero obriga ao cumprimento do resto de obrigacións.

A Directiva 2023/2668 mantén tres requisitos: a notificación, o plan de traballo e o permiso previo para a realización dos traballos. A normativa estatal, ata a data, só contempla dous destes requisitos: o plan de traballo e o permiso previo, os cales están interrelacionados xa que todos os plans de traballo requiren a aprobación da autoridade laboral. É dicir: non pode existir un sen o outro. Por tanto, identificouse implicitamente a notificación da Directiva co plan de traballo do RD 396/2006.

Dado que cambiaron as obrigas eximidas pola Directiva en determinadas situacións, descritas no seu artigo 3.3, é necesario axustar ditas exencións ás figuras existentes no RD 396/2006. Para as situacións descritas no devandito punto, trasladado ao

Real Decreto no seu día como artigo 3.2, esta equiparación notificación-plan de traballo foi posible polas exencións adicionais que a Directiva establecía nestes casos, non pola equivalencia dos seus contidos.

Por tanto, se se mantivera a equiparación actual sen adecuarse ás novas directrices da Directiva, as empresas quedarían eximidas de moitas máis obrigas das que realmente lles exige a Directiva 2023/2668, a cal, a partir de agora, só exonera da notificación.

Doutra banda, a Directiva 2023/2668, no seu artigo 15, obriga ás empresas que pretendan efectuar obras de demolición ou retirada de amianto a “obter un permiso da autoridade competente antes de comezar as obras”. Ademais, require que os Estados membros publiquen “a lista de empresas que obtivesen devandito permiso”. Isto non é posible co sistema actual xa que as empresas rexistradas no RERA non son empresas autorizadas especificamente para realizar traballos con amianto, senón que é o plan de traballo aprobado o que outorga devandito permiso.

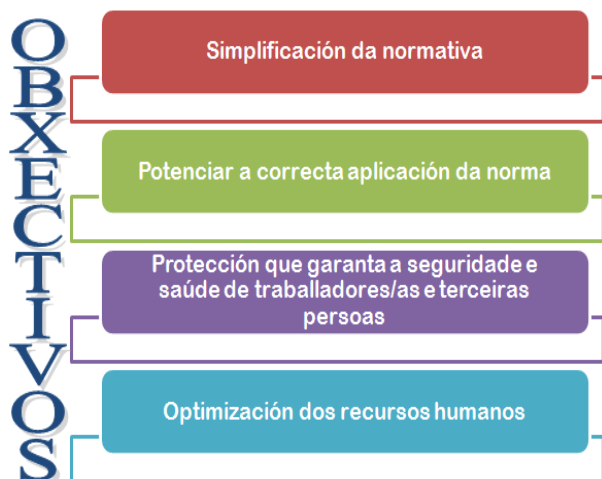
Ao anterior, engádesse a saturación dos recursos das diferentes Comunidades Autónomas e das Empresas. As primeiras deben revisar, requirir e resolver unha cantidade importante e crecente de plans de traballo mentres que as empresas deben elaborar devanditos plans, así como realizar modificacións nos mesmos e responder aos correspondentes requirimentos.

O sistema actual de aprobación de cada plan de traballo, nas condicións actuais, revélase insostible dado o elevado número de traballos de desamiantado que veñen xestionando e o incremento previsto a curto prazo (a propia Directiva 2023/2668 prioriza a retirada dos MCA sobre outras formas de manipulación).

Proposta de modificación

Neste contexto, non se puido chegar a unha única proposta de modificación do sistema de xestión actual xa que dentro do Grupo de Traballo mantivéronse distintas alternativas.

Independentemente da solución que finalmente se adopte, o Grupo de Traballo está de acordo en que dita solución debe contemplar, como mínimo, os seguintes obxectivos:

1. Simplificación real da normativa que favoreza a xestión eficiente e segura dos traballos con amianto.
2. Potenciar a correcta aplicación da norma asegurando que a simplificación perseguida non comprometa a finalidade da norma.
3. Protección adecuada que garanta a seguridade e saúde de traballadores/as e terceiras persoas.
4. Optimización dos recursos humanos que permitan tanto á Administración como ás Empresas axustar os seus recursos a funcións técnicas en detrimento das meramente administrativas.

A Directiva 2023/2668, nos seus artigos 4.2, 4.3 e 13.c, afecta a elementos propios da notificación previa e do plan de traballo, que no noso ordenamento actual atópanse fundidos no plan de traballo. Doutra banda, as modificacións introducidas pola Directiva no seu artigo 15, relativas ás probas que debe facilitar a empresa para efectuar obras de demolición ou retirada de amianto, tamén teñen relación co plan de traballo e a súa tramitación.

Considerando o RERA unha ferramenta do actual ordenamento estatal que serve ao cumprimento do establecido no artigo 15 da Directiva 2023/2668, a documentación validada ao inscribirse no RERA non tería que volver presentarse para a súa validación durante a tramitación do plan de traballo.

Proposta de modificación

A consignación no RERA, en particular, dos procesos de traballo (procedementos e métodos de traballo), da aptitude laboral e a formación dos

traballadores/as podería implicar unha simplificación dos plans de traballo nos seguintes aspectos:

- Proponse que o apartado 11.2. f do RD 396/2006 se vincule cos procesos de traballo presentados e validados para inscribirse no RERA de maneira que o plan de traballo se centre en adecualos ao caso concreto.
- Propón que o apartado 11.2.e do RD 396/2006 se vincule coas persoas traballadoras rexistradas pola empresa no RERA de maneira que o acceso á listaxe de traballadores/as, á súa formación e vixilancia da saúde se automatice.

Artigo 11. Plans de traballo (RD 396/2006)

2. O plan de traballo deberá prever as medidas que, de acordo co previsto neste real decreto, sexan necesarias para garantir a seguridade e saúde dos traballadores/as que vaian levar a cabo estas operacións.

O plan deberá especificar:

e) Relación nominal dos traballadores/as implicados/as directamente no traballo ou en contacto co material contendo amianto, así como categorías profesionais, oficios, formación e experiencia dos devanditos traballadores/as nos traballos especificados.

f) Procedementos que se aplicarán e as particularidades que se requiran para a adecuación dos devanditos procedementos ao traballo concreto a realizar.

Doutra banda, os puntos 1, 2, 3 e 10 do informe de Acordos do GT Amianto afectan o plan de traballo e á súa tramitación nos seguintes aspectos:

- Definición e tramitación dos PUCG (*Plans Únicos de Carácter Xeral*) definidos no artigo 11.4 do RD 396/2006 polo que se refire á súa non homoxénea interpretación.
- Establecemento dun formato e procedemento común para comunicar a data de inicio dos

traballos, que é imposible de determinar polas empresas antes de obter a aprobación do plan de traballo.

- A problemática resultante de ter que consignar no plan de traballo o vertedoiro final do residuo (artigo 11.2k).

Artigo 11. Plans de traballo (RD 396/2006)

2. O plan de traballo deberá prever as medidas que, de acordo co previsto neste real decreto, sexan necesarias para garantir a seguridade e saúde dos traballadores/as que vaian levar a cabo estas operacións.

O plan deberá especificar:

k) As medidas para a eliminación dos residuos de acordo coa lexislación vixente indicando empresa xestora e vertedoiro.

4. Cando se trate de operacións de curta duración con presentación irregular ou non programables con antelación, especialmente nos casos de mantemento e reparación, o empresario poderá substituír a presentación dun plan por cada traballo por un plan único, de carácter xeral, referido ao conxunto destas actividades, no que se conteñan as especificacións para ter en conta no desenvolvemento das mesmas. Con todo, devandito plan deberá ser actualizado se cambian significativamente as condicións de execución.

Rexistro e Entrega das Fichas de Rexistro de Datos da Avaliación da Exposición e de Vixilancia da Saúde ás autoridades laborais e sanitarias

Proposta de modificación

Respecto do rexistro e entrega ás autoridades desta información, agora obrigatoria, proponse a adopción das valoracións recollidas no punto 12 do informe de Acordos do GT Amianto e xa contempladas na Guía Técnica do INSST, de maneira que:

- A entrega das fichas de exposición dos traballadores/as sexa remitida pola empresa no prazo

de tres meses dende a data de finalización dos traballos afectados polo plan de traballo.

- As fichas para o rexistro de datos sobre a vixilancia sanitaria específica dos traballadores/as se remitan, polo médico responsable da vixilancia sanitaria, ao longo do primeiro trimestre do ano seguinte ao ano no que se realizaron os recoñecementos.
- Analogamente, a entrega das fichas de exposición dos traballadores/as relativas a PUCG tamén sexan remitidas pola empresa durante o primeiro trimestre do ano seguinte ao ano en que se realizaron ditas actividades.

3.- Medidas técnicas xerais de prevención (Xestión do risco)

A Directiva 2023/2668, no seu artigo 3.2, establece que debe priorizarse a retirada dos MCA sobre outras formas de manipulación do amianto.

A Directiva 2023/2668 establece que se dea prioridade á retirada do amianto ou dos materiais que o conteñan fronte a outras formas de manipulación do amianto, sempre garantindo que isto non implique un maior risco para a seguridade e saúde das persoas traballadoras, nin dos potenciais usuarios/as.

Esta directriz parece estar relacionada, entre outras, coa exposición pasiva á que fai referencia o quinto dos seus considerandos, e que no ordenamento estatal español podería relacionarse coa presenza de axentes químicos nos lugares de traballo, os cales deben estar contemplados na avaliación de riscos á que fai referencia o art. 16 da Lei 31/95.

Así mesmo, esta indicación vai en liña do contemplado no artigo 1.2 da Directiva onde se faculta aos Estados para aplicar ou introducir disposicións “que garantan unha protección máis completa dos traballadores, especialmente no que se refire á substitución do amianto por produtos menos perigosos.”

Proposta de modificación

A xestión segura dos materiais con amianto nos lugares de traballo debe priorizar a retirada dos MCA fronte a outras formas de manipulación.

A Directiva 2023/2668, nos seus artigos 6, 10 e 12, introduce modificacións que afectan ás técnicas operativas dos traballos de demolición ou retirada de amianto, cuxa transposición afectará fundamentalmente aos artigos 6, 7, 8, e 10 do RD 396/2006.

A este respecto, son especialmente reseñables as medidas a adoptar no caso de que resultase imposible a non xeración de po durante os procedementos de traballo, o cesamento dos traballos en caso de excederse o valor límite ou no caso de alterarse materiais con amianto non identificados antes do comezo dos traballos, ou a utilización do equipo de protección individual (EPI) cando a exposición non poida ser reducida por outros medios.

No que se refire ao equipo de protección respiratoria (EPR), a Directiva 2023/2668 establece no seu artigo 10 que se axustarán individualmente. Como nota aclaratoria, é importante distinguir entre as probas de axuste que debe realizar a persoa traballadora cada vez que se coloca o EPR e as probas de comprobación da selaxe do equipo, tamén denominadas “fit test”, que son realizadas coa axuda de equipamento e persoal técnico, e que tamén deben realizarse periodicamente (O apéndice 5 da Guía técnica do INSST fai mención ás devanditas probas, denominándoas comprobacións de axuste e ensaios de axuste, respectivamente).

Estas probas de comprobación de selaxe do equipo ou “fit test” poden ser cualitativas, que dependen da percepción do traballador/a, ou cuantitativas, que son realizadas de forma independente por unha máquina.

Proposta de modificación

As probas “fit test” cuantitativas son as máis apropiadas para comprobar a idoneidade dos EPR utilizados polas persoas traballadoras, como se fai mención no apéndice 5 da Guía Técnica, onde, entre outros, abórdase a “avaliación do axuste en pezas faciais herméticas” (Páxinas 120-121).

O artigo 15 da Directiva 2023/2668 refírese tamén indirectamente a estas medidas técnicas cando require á empresa que facilite probas do seu cumprimento para obter o “permiso” da autoridade laboral.

Proposta de modificación

Neste senso, propónse que a inscrición no RERA (art. 17 do RD 396/2006), ou a súa renovación, estea condicionada a unha adecuada formación e aptitude laboral dos traballadores/as, así como á entrega dos procesos xerais das obras de demolición ou retirada de amianto que teña intención de efectuar a empresa.

Estes procesos xerais incluírán tantos procedementos e instrucións específicas como sexa necesario para que a exposición dos traballadores/as a po procedente de amianto ou de materiais que o conteñan quede reducido ao mínimo tal como require o artigo 6 da Directiva.

Por exemplo, o proceso de retirada de verteduras ou entullos de fibrocemento dun solar debería incluír, polo menos, procedementos para sinalizar e acoutar a zona de actuación, para a manipulación mecánica ou manual dos entullos, para a limpeza final e a súa verificación, etc. Así como instrucións específicas sobre o uso das ferramentas, maquinaria e outros equipos concretos que se vaian a utilizar durante o proceso.

Tamén formarán parte do proceso os procedementos e instrucións específicas relacionadas co uso de EPI por parte dos traballadores/as como son a colocación e retirada dos EPI, ou a instalación, uso e limpeza final da unidade de descontaminación.

RESUMO: ARTIGOS DO RD 396/2006 IMPLICADOS EN MEDIDAS TÉCNICAS XERAIS DE PREVENCIÓN	
ARTIGO 5.1	A avaliación de riscos á que fai referencia o art.16 da Lei 31/95 dará prioridade á retirada dos MCA fronte a outras formas de manipulación, como indica a Directiva 2023/2668 no seu artigo 3.2. Recomendación: Esta actuación preventiva conviría que formase parte do artigo 6 de Medidas Técnicas Xerais de Prevención e recoller as modificacións que introduce a Directiva 2023/2668.
ARTIGO 7C	Para recoller as modificacións que introduce a Directiva 2023/2668 ao artigo 10 (cesamento inmediato dos traballos cando se supere o valor límite aplicable ou no caso de alterarse materiais con amianto non identificados antes do comezo dos traballos).
ARTIGO 8	Para recoller as modificacións que introduce a Directiva 2023/2668 ao artigo 10, como é a utilización de EPR cando a exposición non poida ser reducida por outros medios, incluíndo a necesidade de realizar “fit test” periodicamente (anual, como noutros países da UE).
ARTIGO 10.1	Para recoller as modificacións que introduce a Directiva 2023/2668 ao artigo 12.c (dispersión de po fóra dos locais, área confinada estanca e ventilación mecánica nas obras realizadas dentro de confinamentos).
ARTIGO 17	Para que a empresa, mediante a súa inscrición no “RERA modificado”, poida facilitar as probas do cumprimento do disposto no artigo 6 (procesos xerais, formación e vixilancia da saúde dos traballadores) como establece a Directiva 2023/2668 no seu artigo 15. Deberá engadirse que se fará pública a lista de empresas rexistradas
ANEXO III	A ficha de inscrición no RERA que aparece no anexo debería modificarse para axustarse ao anterior.

4.- Formación das persoas traballadoras

A Directiva 2023/2668, no seu artigo 14.1 e 14.2 e no Anexo I bis, recolle os requisitos mínimos de formación para os traballadores/as que estean ou poidan estar expostos ao amianto.

Os contidos mínimos da formación son modificados pola Directiva 2023/2668 no seu Anexo I bis, no que se distinguen dous niveis de formación en función de se os traballadores/as realizarán ou non obras de demolición ou retirada de materiais con amianto.

Para todos eles o apartado 5 recolle cales son os contidos mínimos que deben recibir, que son os mesmos que ditaba a anterior directiva, máis unha formación no dereito aplicable do Estado membro no que se efectúe o traballo.

Proposta de modificación

No caso de traballadores/as que realicen traballos de demolición ou de retirada de amianto, ademais dos contidos do parágrafo anterior, deberán recibir

formación en equipos tecnolóxicos e máquinas para limitar a liberación e propagación de fibras de amianto durante os procesos de traballo (Directiva 2023/2668 no seu Anexo I Bis, apartado 6). Devandito anexo establece tamén aspectos concretos do formato dos certificados de formación (apartado 4) aínda que deixa cuestións abertas como son a duración da formación ou a formación dos instrutores.

A este respecto, e a título informativo, a norma UNE 171370-1:2014 Cualificación de empresas que traballan con materiais con amianto inclúe un anexo A con un temario formativo teórico-práctico. Por outra banda, a duración dos cursos dos oficios incluídos nos Convenios da Construción e do Metal podería servir de orientación para establecer a duración.

Nun ámbito tan transcendental en prevención de riscos laborais como é a óptima formación continua

dos traballadores/as, tamén debería contemplarse na súa transposición as liñas mestras que, respecto diso, o INSST propón tanto no Documento Divulgativo “Formación e Adestramento dos Traballadores

con risco de exposición ao Amianto” e na NTP 1021:2014 Traballos con Amianto: formación dos traballadores como nas directrices e recomendacións recollidas no apéndice 7 da Guía Técnica.

RESUMO: ARTIGOS DO RD 396/2006 IMPLICADOS EN FORMACIÓN DOS TRABALLADORES/AS

ARTIGO 13

Os contidos mínimos da formación dos traballadores/as, así como a información que deben recoller os certificados de tal formación, atópanse indicados na Directiva 2023/2668, Anexo I Bis.

5.- Disposicións específicas para determinadas actividades (Identificación de MCA e operador cualificado).

A Directiva 2023/2668, no seu artigo 11, establece a obrigaón de identificar os materiais con amianto presentes en locais construídos antes da prohibición do amianto (2002) antes do comezo de obras de demolición, mantemento ou rehabilitación.

Incorpora como novidade a figura de “operador cualificado” de conformidade co Dereito e as prácticas estatais.

Aínda que non existe, ata a data, no ordenamento estatal, esta figura de operador cualificado, debe terse en conta que os artigos 1 e 3 do Real Decreto 374/2001, do 6 de abril, sobre a protección da saúde e seguridade dos traballadores contra os riscos relacionados cos axentes químicos durante o traballo, establecen a obriga de determinar se existen axentes químicos perigosos no centro de traballo e, en tal caso, avaliar os riscos asociados a tal existencia de conformidade co artigo 16 da Lei de Prevención de Riscos Laborais (LPRL) e o capítulo II do Regulamento dos Servizos de Prevención (RSP).

Para tales determinacións, que adoptan requirir actuacións que implican medicións (toma de mostras e análises), interpretación dos resultados obtidos e a consecuente valoración de riscos pola súa presenza, actividades técnicas dificilmente consideradas rutinarias, o RSP faculta ao técnico/a superior de prevención, coa especialidade de hixiene industrial, como persoal cualificado para tales labouras.

Neste caso, ademais, o perigo dos Materiais Con Amianto (MCA) e os riscos que pode xerar a súa inaxeitada manipulación sen o suficiente coñecemento en estratexias seguras de mostraxe e en medidas de control do risco de tales operacións, reforza o convencemento de que as tarefas deseñadas para a identificación inequívoca de MCA, nos lugares de traballo, se axustan perfectamente ás funcións de nivel superior contempladas no capítulo VI do RSP.

Loxicamente, as actividades de localización e identificación de MCA en edificacións e instalacións requiren uns coñecementos específicos sobre tales materiais que deben obterse, ou completarse, mediante unha formación especializada na que os coñecementos de base de nivel superior en prevención de riscos laborais deben

considerarse como o punto de partida ao trátarse, como se indicou, de actividades, moitas delas preventivas, que requiren actuacións e interpretacións non mecánicas tanto na toma de mostrase como na análise dos datos e resultados obtidos.

Non hai que esquecer, así mesmo, que o artigo 1 do RD 396/2006 indica a aplicación plena, ademais do RSP, das disposicións do RD 665/1997, do 12 de maio, sobre a protección das persoas traballadoras contra os riscos relacionados coa exposición a axentes canceríxenos durante o traballo, sen prexuízo das disposicións máis específicas contidas no propio real decreto de amianto.

A modo informativo, e tendo en conta o carácter voluntario das normas, a Norma UNE 171370-2:2021 Localización e diagnóstico de amianto, elaborada polo comité técnico CTN 171 Calidade ambiental en interiores, propón unha metodoloxía para a identificación e valoración do risco dos MCA e establece un itinerario formativo mínimo para

adquirir tales competencias e cualificar aos profesionais que vaian aplicar dita norma.

Proposta de modificación

Unha opción para contemplar as actividades asociadas a esta figura podería ser identificar o “operador cualificado”, preferentemente, con persoal con formación preventiva de base acorde ao contido mínimo establecido no anexo VI do RSP, que adquiriu competencias que lle cualifican para unhas determinadas actuacións de localización e identificación de MCA en edificacións e instalacións, debendo ser tales competencias periodicamente validadas.

Sempre que a identificación dos materiais con amianto requira da manipulación dos materiais, por exemplo, durante a toma de mostrase para a súa posterior análise, os procedementos de traballo deberán ser desenvolto polo “operador cualificado” e formar parte das probas do cumprimento do artigo 6 da Directiva 2023/2668 entregadas para a súa valoración e rexistro no RERA.

RESUMO: ARTIGOS DO RD 396/2006 IMPLICADOS EN DISPOSICIÓNS ESPECÍFICAS PARA DETERMINADAS ACTIVIDADES.	
ARTIGO 10.2	O primeiro parágrafo do apartado debe incluír a ampliación do alcance dos locais obxecto da identificación (edificios construídos antes da prohibición que vaian ser obxecto de obras de demolición, reforma ou rehabilitación), así como a figura do operador cualificado e o resto de modificación introducidas polo art. 11 da Directiva 2023/2668.
ARTIGO 13	A modificación do RD 396/2006 debería contemplar tamén as necesidades formativas e competencias do operador cualificado ao que se refire a Directiva 2023/2668 no seu artigo 11.

6.- Avaliación e control do ambiente de traballo (límites de exposición e metodoloxías de medición).

En primeiro lugar, a Directiva 2023/2668, no seu artigo 3.2, mantén que para toda actividade que poida representar un risco “avalíase de forma que se determine a natureza e o grao de exposición

dos traballadores” e, no seu artigo 7.1, indica que “a medición de fibras de amianto no ar do lugar de traballo efectuarase a intervalos periódicos durante as fases operativas específicas”.

No ámbito da avaliación de riscos, a referencia a fases operativas específicas durante a medición de

fibras de amianto indica a necesidade de que as empresas vinculen as medicións cos traballos concretos que se estean levando a cabo.

A redacción actual do artigo 5 e anexo I do RD 396/2006 recollen estas dúas referencias da Directiva que, respecto a estes aspectos, non cambiaron substancialmente respecto á Directiva 2009/148/CE. Neste senso, a Guía Técnica do amianto 2022, no seu apéndice 3, apartado 2.1 introduce o termo “Tipo de actividade determinado” (TAD) para estruturar a avaliación da exposición das persoas traballadoras ao amianto.

A Directiva 2023/2668, no seu artigo 7.6, establece que o recuento de fibras efectuarase mediante microscopía electrónica ou mediante calquera outro método alternativo que proporcione resultados equivalentes ou máis exactos.

O RD 396/2006 establece o método de recuento de fibras no seu Anexo I, que deberá modificarse para adaptarse á Directiva.

A Directiva 2023/2668, no seu artigo 8, establece cambios na concentración media, ponderada no tempo, á que poden estar expostos os traballadores/as, da seguinte forma:

Ata o 20/12/2029: 0.01 (fibras de anchura $< 3 \mu\text{m}$ sen a obrigación de considerar nos recontos as fibras de anchura $< 0.2 \mu\text{m}$) (MO/ME).

Despois do 21/12/2029: 0.01 (obrigación de considerar nos recontos tamén as fibras de anchura $< 0.2 \mu\text{m}$) (ME) 0.002 (fibras de anchura $< 3 \mu\text{m}$ e $\geq 0,2 \mu\text{m}$) (ME)

Proposta de modificación

Sendo a microscopía óptica unha técnica tal que non permite a detección de fibras de anchura menor a $0.2 \mu\text{m}$, e sendo a microscopía electrónica o método de recuento preferente proposto na Directiva 2023/2668, propónse a adopción única deste método no regulamento estatal, deixando como marxe de tempo para a transición o que se establece na Directiva, da seguinte maneira:

Ata o 20/12/2029: 0.01 (fibras de anchura $< 3 \mu\text{m}$) (MO/ME)

Despois do 21/12/2029: 0.01 (incluíndo o recuento de fibras de anchura $< 0.2 \mu\text{m}$) (ME)

En definitiva, esta proposta significaría, para non xerar confusións nin inadecuadas interpretacións, evitar a referencia ao valor límite de 0,002 f/cc que contempla a Directiva cando non se miden as fibras de diámetro menores a 0,2 micras; é dicir, non continuar utilizando a Microscopía Óptica máis aló de decembro de 2029.

A adopción desta proposta require modificar o artigo 4 do RD 396/2006 referido ao valor límite e o artigo 5.4 para recoller a necesidade de incluír no recuento de fibras aquelas con diámetro inferior a 0.2 micrómetros a partir do 21/12/2029.

Proposta de modificación

Proponse a seguinte redacción do artigo 4 do RD 396/2006 para que, no seu momento, se adopte de forma única a microscopía electrónica como método de recuento no ordenamento estatal:

1. **Ata o 20 de decembro de 2029**, os empresarios/as aseguraranse de que ningún traballador/a estea exposto a unha concentración de amianto no ar superior a 0,01 fibras por cm³ medida como unha media ponderada no tempo (TWA, polas súas siglas en inglés) para un período de 8 horas.

2. **A partires do 21 de decembro de 2029**, os empresarios/as aseguraranse de que ningunha persoa traballadora estea exposta a unha concentración de amianto no ar superior a 0,01 fibras por cm³ medidas como unha TWA para un período de 8 horas, de conformidade co artigo 5, apartado 4, parágrafo terceiro.

Con todo, o disposto no parágrafo anterior, as fibras cunha anchura inferior a 0,2 micrómetros tamén se terán en conta a efectos do artigo 4, apartado 2, a partir do 21 de decembro de 2029.

RESUMO: ARTIGOS DO RD 396/2006 IMPLICADOS E AS ALTERNATIVAS PROPOSTAS PARA A AVALIACIÓN E CONTROL DO AMBIENTE DE TRABAJO	
ARTIGO 5.1	A medición da concentración de fibras de amianto no ar do lugar de traballo debe realizarse a intervalos periódicos durante fases operativas específicas, como se indica a Directiva 2023/2668, no seu artigo 7.1
ANEXO I.3 ARTIGO 5.4.	O recuento de fibras efectuarase mediante microscopía electrónica ou mediante outro método alternativo que proporcione resultados equivalentes ou máis exactos.
ARTIGO 4	Proponse a seguinte redacción do valor límite definido pola Directiva 2023/2668, no seu artigo 8, para recoller que se adopte de forma única a microscopía electrónica como método de recuento no noso ordenamento: 1. Ata o 20 de decembro de 2029 , os empresarios/as aseguraranse de que ningún traballador/a estea exposto a unha concentración de amianto no ar superior a 0,01 fibras por cm ³ medida como unha media ponderada no tempo (TWA, polas súas siglas en inglés) para un período de 8 horas. 2. A partires do 21 de decembro de 2029 , os empresarios/as aseguraranse de que ningún traballador/a estea exposto a unha concentración de amianto no ar superior a: 0,01 fibras por cm ³ medidas como unha TWA para un período de 8 horas, de conformidade co artigo 5, apartado 4, parágrafo terceiro.
ARTIGO 5.4	Proponse engadir o seguinte para dar cumprimento ao valor límite establecido pola Directiva 2023/2668, no seu artigo 8, a partir de 21/12/2029. Non obstante o disposto no parágrafo anterior, as fibras cunha anchura inferior a 0,2 micrómetros tamén se terán en conta a efectos do artigo 4, apartado 2, a partir do 21 de decembro de 2029.

Observacións da Inspección de Traballo e Seguridade Social (ITSS) á proposta do Grupo de Traballo sobre o amianto.

Analizadas as diferentes propostas formuladas no seo do Grupo de Traballo do Amianto, a ITSS manifesta a súa conformidade, en liñas xerais, coa proposta de redacción para cumprir a esixencia da *-Directiva 2023/2668, que no seu artigo 3.3, para*

certos casos de exposición ao amianto dos traballadores/as, exime á empresa da notificación dos traballos, pero obriga ao cumprimento do resto de obrigacións-; elaborada polo Grupo de Traballo e co sentir xeral relativo á necesidade de reducir a carga burocrática a empresas e administración, sen prexuízo de que, en todo caso, se garanta a seguridade e saúde das persoas traballadoras expostas.

Non obstante, deben realizarse as seguintes precisións:

- A inscrición no RERA, toda vez que conlevará unha autorización temporal das empresas para levar a cabo traballos con amianto, así como a conseguinte aprobación previa dos procedementos e métodos de traballo específicos para cada actividade, deberá integrar os suficientes datos como para garantir que a empresa cumpre todos os requisitos en materia de seguridade e saúde en traballos con amianto, debendo reforzar polo tanto, o seu carácter cualitativo sobre o meramente cuantitativo. A norma debería establecer claramente o conxunto mínimo de datos necesarios para poder levar a cabo a valoración por parte da administración.
- Co gallo de garantir un RERA ao día e con información de calidade sobre as empresas inscritas, deberán contemplarse revisións periódicas da autorización inicial, de tal xeito que con carácter anual (ou coa periodicidade acordada e plasmada na norma) as empresas inscritas renoven dita inscrición con aportación de documentación actualizada. Todo iso sen prexuízo doutras revisións ou actualizacións que foran precisas por ter sido modificadas as circunstancias que determinaron a inscrición en vigor.
- Sublíñase a obrigatoriedade de remitir, sen excepcións, todos os Plans de Traballo á Autoridade Laboral (AL) con carácter previo ao inicio dos

traballos, independentemente de se os mesmos van ser ou non obxecto de aprobación por parte de dita AL, e garantindo en todo caso o acceso da ITSS a esta documentación.

- En canto a disxuntiva plantexada no GT sobre a necesidade ou non de manter un sistema de aprobación de determinados Plans con anterioridade ao inicio dos traballos, considérase que, se ben en principio non existen obxeccións a ningunha das alternativas propostas, a ITSS non pode obviar que a responsabilidade última sobre esa eventual aprobación de Plans recae sobre a autoridade laboral, polo que, en tanto as CCAA non teñan inconvintes en manter un control previo sobre determinados traballos, tal e como se propón na denominada “alternativa 2” do documento, este organismo non se opón tampouco a isto. En calquera caso, habería que valorar se o prazo de quince días é suficiente para, no seu caso, levar a cabo a aprobación prevista na segunda alternativa. Hai que ter en conta que, hai un prazo de corenta e cinco días para resolver.
- Por último, enténdese que, sexa cal sexa a alternativa pola que finalmente se opte, debería ser a mesma para todo o territorio do Estado, toda vez que, se nunhas CCAA se traballase baixo a premisa da alternativa 1 e noutras baixo a contraria, poderían xerarse desigualdades indesexables que redundarían nunhas condicións de traballo heteroxéneas no territorio do Estado.

Edita: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

